

Tehuis AD(H)D, anders dan 'gewone' AD(H)D

AD(H)D is ...

een algemeen voorkomende aandoening met onoplettendheid, impulsiviteit en hyperactiviteit. Zo'n 5% van de kinderen en adolescenten zou er last van hebben. De aandachtstekort variant (ADD) komt zo'n 30% voor, de hyperactieve/impulsieve variant rond de 10% en zo'n 60% heeft een combinatie van beide. ADHD komt vaak voor in combinatie met stemmings- of angstklachten of gedragsproblemen en kan leiden tot ontwikkelings- en leerproblemen. AD(H)D komt zo'n 2,5 keer zoveel voor bij jongens dan bij meisjes, hoewel ADD meer algemeen is bij meisjes. AD(H)D neemt af bij volwassenen worden - slechts 20% van de mensen die AD(H)D in kindertijd of puberteit heeft, heeft het ook in de volwassenheid.

Na tehuisopvoeding en deprivatie

Het was al bekend dat ernstige ontberingen van jonge kinderen in kindertehuizen konden leiden tot AD(H)D. Nu is bij een groep naar Engeland geadopteerde kinderen uit extreem verwaarlozende Roemeense tehuizen aangetoond dat het hier gaat om een speciale variant, die ook nog eens meestal niet over gaat.

Uit eerder onderzoek was bekend dat kinderen die minder dan een half jaar in dergelijke tehuizen hadden doorgebracht, hier meestal geen nadelige gevolgen van ondervonden.

Daarom vergeleken Kennedy en collega's een 'lage deprivatie groep' - 92 jong volwassen geadopteerden, 50 uit Roemenië die minder dan een half jaar in een Roemeens tehuis verbleven en 42 uit Engeland geadopteerden - met een 'hoge deprivatie groep' - 72 uit Roemenië geadopteerde jongvolwassenen die ernstige ontberingen hadden doorgemaakt (meer dan een half jaar in een Roemeens tehuis). De geadopteerden waren tijdens het onderzoek tussen de 22 en 25 jaar en deden ook tijdens hun puberteit (op hun 15e) en als kind mee aan het onderzoek.

Deprivatie AD(H)D

De groepen die als jong kind geen/weinig ontberingen hadden doorgemaakt, vertoonden percentages AD(H)D die vergelijkbaar waren met de algemene Engels bevolking (5,6% tijdens de adolescentie en 3,8% tijdens de jongvolwassenheid). De groep die ernstig verwaarloosd was geweest vertoonde tijdens de adolescentie bijna vier (19%) keer zoveel en tijdens de volwassenheid meer dan zeven (29%) keer zoveel kans om aan de AD(H)D criteria te voldoen. Hoe langer de kinderen in het tehuis hadden gezeten, hoe ernstiger de verschijnselen. De geadopteerden met AD(H)D werden sterk beperkt: 70% had een lage opleiding en 90% was werkloos. Ze beoordeelden hun kwaliteit van leven lager dan de algemene bevolking.

Bijzonder was dat de 'deprivatie AD(H)D' kenmerken had, die anders waren dan 'algemene' AD(H)D.

- Zeventig procent van de adolescenten met AD(H)D vertoonde ook AD(H)D tijdens de volwassenheid (i.p.v. 20%);
- De AD(H)D kon 'uit het niets' ontstaan: Bij een aantal geadopteerden was geen AD(H)D geconstateerd tijdens de puberteit, maar bij nader onderzoek bleek dat ze in hun kindertijd al verhoogde ADHD gedragspatronen hadden;
- De AD(H)D kwam evenveel voor bij mannen als vrouwen. Het ging met name om de onoplettende vorm (ADD),
- Terwijl AD(H)D vaak samengaat met gedragsstoornissen, werden bij deze groep nauwelijks gedragsstoornissen geconstateerd, maar kwam de AD(H)D wel vaak samen voor met autistische kenmerken, allemansvriendjesgedrag en onverschillig/ongevoelige trekken.

De onderzoekers concluderen dat ze een eerste bewijs hebben gevonden van een tot in de volwassenheid doorlopende complexe en invaliderende variant van AD(H)D, die voortkomt uit ernstige ontberingen in de vroege kindertijd. De vroege schadelijke jeugdervaringen lijken tot diep-verankerde veranderingen in de hersenstructuren te leiden, die invloed hebben op ontwikkelingen later in het leven.

Kennedy, M., Kreppner, J., Knights, N., Kumsta, R., Maughan, B., Golm, D., . . . Sonuga-Barke, E. J. (2016). Early severe institutional deprivation is associated with a persistent variant of adult attention-deficit/hyperactivity disorder: clinical presentation, developmental continuities and life circumstances in the English and Romanian Adoptees study. J Child Psychol Psychiatry, 57(10), 1113-1125.

